

30. marts 2022

Sendt til: straffuldbyrdelseskantoret@jm.dk, kera@jm.dk, mir@jm.dk,
Sagsnr. 2021-4000-0200.

Hermed DRC Dansk Flygtningehjælps bemærkninger til udkast til Lov om ændring af lov om fuldbyrdelse af straf m.v., straffeloven, retsplejeloven og forskellige andre love (Opfølgning på flerårsaftalen om kriminalforsorgens økonomi 2022-2025, herunder leje af fængselspladser i udlandet, revision af disciplinærstraffesystemet, udstationering til eget hjem med fodlænke eller udslusningsfængsel m.v.)

Udlændinge- og Integrationsministeriet har d. 4. marts 2022 sendt ovenstående lovforslag i høring med en frist for eventuelle bemærkninger d. 31. marts 2022. DRC Dansk Flygtningehjælp sætter pris på muligheden for at fremkomme med bemærkninger til det fremsendte lovforslag.

De seneste år er både straffebestemmelser og udvisningsreglerne skærpet gentagne gange, og det er derfor ikke overraskende at antallet af udvisningsdømte er steget. Det kunne med fordel overvejes om problemet med driftsudfordringer, historisk højt belæg og stor mangel på fængselspersonale kunne løses ad anden vej end ved oprettelse af fængselspladser i fx Kosovo. Øget brug af fodlænker, betingede straffe og andre alternativer til fængselsstraf kunne være relevante, billigere og mindre indgribende tiltag for at løse de nævnte problemer.

En folkeretligt bindende aftale mellem Danmark og Kosovo om leje af fængselspladser er endnu ikke indgået. Mange steder er reguleringen, der følger af lovforslaget ganske uklar, da forskellige ministre bemyndiges til at fravige reglerne i flere andre love, hvis *"..det er nødvendigt, for at fuldbyrdelse af fængselsstraf eller forvaring kan gennemføres i Kosovo."* Lovforslaget er således karakteriseret ved mange og brede bemyndigelsesbestemmelser, hvilket generelt må betragtes som uhensigtsmæssigt på et så indgribende område.

Adgangen til at indgive og få behandlet en ansøgning om asyl

DRC Dansk Flygtningehjælp finder det naturligvis helt afgørende, at retten til at søge om asyl sikres, samt at en ansøgnings om asyl behandles grundigt, korrekt og så hurtigt som muligt.

Samtidig er det afgørende, at personalet i fx et kosovarisk fængsel har modtaget relevant træning vedrørende retten til at søge asyl og de procedurer, der gælder. Personalet skal have den fornødne respekt for og viden om retten til at søge asyl, så de både kan identificere et ønske om at søge om asyl, også uden at det nødvendigvis er formuleret formelt som et ønske om at indgive en ansøgning om asyl i Danmark, og så de ved præcis, hvordan de skal videreformidle et sådant ønske om at søge asyl.

Med henblik på at sikre en grundig og korrekt behandling af en ansøgning om asyl, er det afgørende, at alle asylrelaterede samtaler afholdes fysisk. Særligt hvis samtaler afholdes i et fængsel i fx Kosovo, er det desuden vigtigt at være opmærksom på, at der for asylsamtalen skabes trykke og fortrolige rammer.

Forslaget lægger op til, at DRC Dansk Flygtningehjælps samtaler som led i ÅG sagsbehandlingen som hovedregel skal afholdes som telefon- eller videomøder. Mens samtalerne kun i særlige tilfælde vil skulle afholdes som fysiske samtaler. Samtaler i sager, hvor troværdighed er et centralt element, nævnes som eksempel på, at en fysisk samtale kan være nødvendig. Tilsvarende kan det i sager omhandlende seksuelle overgreb, LGBT-personer, ansøgere udsat for menneskehandel, torturofre og andre særlige sårbare ansøgere være nødvendigt at afholde samtalerne fysisk med henblik på at kunne etablere den nødvendige tillid og tryghed, som skal til for at ansøger tør fortælle åbent og ærligt om sine grunde til at søge om asyl.

Opmærksomheden skal her henledes på, at man i ÅG-proceduren afskærer en ansøger om asyl fra retten til at få afgørelsen prøvet ved en 2. instans. En sådan særlig procedure fordrer naturligvis stor forsigtighed og respekt for de mulige konsekvenser, som en forkert afgørelse kan have. Det er derfor af største vigtighed, at man i videst muligt omfang kan sikre, at det vitterligt kun er de sager, der er åbenbart grundløse, som afgøres i denne procedure.

Det er ligeledes vigtigt at være opmærksom på, at sager, der er forsøgt afgjort i ÅG-proceduren, dvs. ÅG-sager hvor DRC Dansk Flygtningehjælp har nedlagt veto, typisk behandles på skriftligt grundlag og af formanden eller næstformanden alene i Flygtningenævnet.

DRC Dansk Flygtningehjælp skal på denne baggrund opfordre til, at de regler om Flygtningehjælps samtaler med asylansøgere, der afsoner i fx Kosovo, som Udlændinge- og Integrationsministeren med hjemmel i den foreslåede § 53 b, stk. 4 i udlændingeloven forventes at fastsætte, sikrer mulighed for fysiske samtaler i flere situationer, end blot sager hvor troværdighed er et centralt element. Samtidig skal vi opfordre til, at der fx i lovbemærkningerne indsættes en kommentar om, at hvis Flygtningehjælpen har nedlagt veto i en sag, med henvisning til, at sagen ikke har kunnet oplyses tilstrækkeligt ved en samtale gennemført via telefon eller video, så bør sagsbehandlingen ved Flygtningenævnet *ikke* ske på skriftligt grundlag.

Retten til familieliv

Det forudsættes, at dømte uden børn i Danmark vil blive placeret i fængslet forud for dømte, som har børn i Danmark, men at også dømte med børn og anden familie i Danmark kan blive placeret i et fængsel i fx Kosovo.

Der opereres her med en forudsætning om, at afsoning i Kosovo vil være inden for rammerne af den Europæiske Menneskerettighedskonventions (EMRKs) art. 8, fordi ordningen alene omfatter udvisningsdømte, hvor domstolen på tidspunktet for dommen har vurderet, at det er muligt at udvise den pågældende inden for rammerne af Danmarks internationale forpligtelser, herunder retten til respekt for privatliv og familieliv efter art. 8. Spørgsmålet er imidlertid, om den vurdering, som retten har foretaget, da den vurderede, at det lå indenfor EMRK's art. 8 at udvise den pågældende, også har taget højde for den situation, at den dømte skal opholde sig i et fængsel i Kosovo. Hvis domstolen fx har antaget, at barnet kunne følge med den dømte forælder til hjemlandet, synes situationen med afsoning i Kosovo ikke nødvendigvis at være dækket. Dette skal i øvrigt ses i lyset af lovgivers generelle henstilling til domstolene i udvisningssager om at gå til kanten af Danmarks internationale forpligtelser.

DRC Dansk Flygtningehjælp finder det derfor bekymrende, at det er Kriminalforsorgen, der træffer beslutningen om at afsoning skal ske i fx Kosovo, særligt hvis ikke der er mulighed for at klage over denne beslutning. Flygtningehjælpen skal derfor opfordre til, at der som minimum er nem adgang til at klage over en beslutning om afsoning i fx Kosovo, samt at der er adgang til retshjælp eller juridisk rådgivning forud for en endelig beslutning om afsoning i et fængsel i fx Kosovo. Vi skal dertil henstille til, at Kriminalforsorgen er særligt opmærksom på forhold, der er opstået efter dommen.

I forhold til både retten til familieliv og andre grundlæggende rettigheder beskyttet i EMRK bør der naturligvis være fuld adgang til at indbringe klager mod Danmark til den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, uanset om et eventuelt overgreb er sket i Danmark eller i Kosovo.

Med henblik på at sikre retten til familieliv bør der være vid adgang til økonomisk støtte til familiens besøg hos indsatte i fængsler i fx Kosovo.

Øvrige bemærkninger vedrørende forslaget om afsoning i fx Kosovo

- Dømte med fx kosovarisk nationalitet bør modtage særlig rådgivning forud for en afgørelse om at skulle afsone i et fængsel i fx Kosovo. Særligt bør de naturligvis orienteres om muligheden for at søge om asyl forud for en overførsel til Kosovo. Tilsvarende kunne det være relevant at være særligt forsigtig i forhold til om fx serbere skal afsone i et fængsel i Kosovo.
- Personer, i forhold til hvem, der allerede tidligere er truffet afgørelse om, at der ikke kan ske udsendelse til hjemlandet med tvang pga. Danmarks internationale forpligtelser, bør ikke afsone i et fængsel i fx Kosovo, da der i sådanne sager er en klar formodning om, at de alligevel ikke vil kunne udsendes direkte til hjemlandet. I sager, hvor der således er en klar formodning om, at den dømte efter endt afsoning skal tilbage til Danmark, forekommer en kortere eller længere periode, hvor et eventuelt familieliv vanskeliggøres yderligere pga. afsoning i Kosovo at være både unødvendig og uhensigtsmæssig.
- I forhold til personer, der er dømt for mindre alvorlige lovovertrædelser fx overtrædelser af ordensforskrifter, såsom opholds- og meldepligt, bør det overvejes om afsoning i et fængsel i fx Kosovo er en skærpene omstændighed, der kan føre til, at straffen samlet set er uproportional i forhold til den begåede lovovertrædelse.
- Udlændingeloven foreslås ændret med henblik på at sikre, at Udlændingestyrelsens pligt til at gøre en asylansøger bekendt med adgangen til at sætte sig i kontakt med DRC Dansk Flygtningehjælp også gælder for asylansøgere i et fængsel i fx Kosovo. Det er naturligvis vigtigt, at asylansøgere har adgang til rådgivning uanset, hvor de opholder sig. Det bør også sikres, at personalet i fx et fængsel i Kosovo kender til muligheden for rådgivning, samt har både vilje og evne til at hjælpe indsatte asylansøgere med at etablere kontakt til DRC Dansk Flygtningehjælp.
- Det er i det hele taget nødvendigt, at der gøres en stor indsats for at sikre nem adgang for de indsatte til at etablere kontakt til både DRC Dansk Flygtningehjælp, samt til advokater og andre relevante aktører.
- Grundig træning af personalet i et fængsel i fx Kosovo vurderes generelt at være af afgørende betydning, ikke mindst i lyset af de problemer, der som beskrevet i lovforslagets bemærkninger, har været i fængslerne i Kosovo.
- Eventuel varetægtsfængsling i Kosovo i forlængelse af afsoning bør som det fremgår af lovforslagets bemærkninger kun være ganske kortvarigt. Det antages at en sådan kortvarig varetægtsfængsling vil skulle ske i det samme fængsel, som afsoningen er foregået i.

Bemærkning til forslaget om afskaffelse af danskbonus

- DRC Dansk Flygtningehjælp mener ikke, at det er hensigtsmæssigt at ophæve muligheden for at ansøge om danskbonus for selvforsørgede flygtninge og familiesammenførte efter integrationsloven. Gruppen af selvforsørgede dækker både over personer i beskæftigelse, under uddannelse og ægtefælleforsørgede, der alle kan profitere af denne motivation i forhold til gennemførelse af danskuddannelsen.
- Vi mener i stedet, at man bør give alle selvforsørgede flygtninge og familiesammenførte mulighed for at søge om danskbonus efter integrationsloven uanset om de består Prøve i Dansk 1, 2 eller 3. Kursister på alle danskuddannelser har lagt et stort arbejde i at gennemføre med en afsluttende prøve – uanset om de er indplacerede på Danskuddannelse 1, 2 eller 3. Det samme bør gøre sig gældende for alle flygtninge og familiesammenførte, der har mulighed for at søge om danskbonus efter lov om aktiv socialpolitik.

Venlig hilsen

Charlotte Slente

Generalsekretær

DRC Dansk Flygtningehjælp